

Zrównoważony rozwój w przemyśle kosmetycznym

Koncepcja zrównoważonego rozwoju jest pojęciem bardzo szerokim i dotyczy trzech głównych aspektów: rozwoju gospodarczego, odpowiedzialności społecznej oraz ochrony środowiska.

Przedsiębiorstwa kosmetyczne stymulują rozwój gospodarczy na poziomie lokalnym poprzez tworzenie miejsc pracy oraz partnerstwo biznesowe. Ponadto znaczna część przychodów ze sprzedaży powraca, bezpośrednio lub pośrednio, do miejscowej gospodarki. Kluczowy jest sposób, w jaki przedsiębiorstwa współpracują z klientami, pracownikami, producentami, dostawcami, czy konkurencją, a efekty tych działań oceniane są długoterminowo.

Obszar społeczny to wszelkiego rodzaju aktywności na rzecz społeczności lokalnych, równe i godne traktowanie pracowników niezależnie od kraju pochodzenia, etyczny kodeks pracy oraz działalność charytatywna. Dobrym przykładem jest wspólna światowa inicjatywa Look Good Feel Better (Wyglądaj dobrze, czuj się lepiej) wspierająca walkę z rakiem. Organizacja pomaga kobietom poradzić sobie ze skutkami ubocznymi leczenia nowotworu poprzez stosowanie produktów kosmetycznych. W obszar społeczny wpisuje się również idea sprawiedliwego handlu (ang. fair trade), mająca na celu wspieranie w rozwoju niewielkich wytwórców lokalnych, szczególnie z krajów Afryki, Azji i Ameryki Łacińskiej.

W przemyśle kosmetycznym idea zrównoważonego rozwoju skoncentrowana jest jednak głównie na działaniach przyjaznych dla środowiska. Rozwija się ona od kilku lat, a obecnie rośnie również świadomość konsumentów dotycząca szkodliwego wpływu różnego rodzaju zanieczyszczeń na naszą planetę. Firmy produkcyjne podjęły już dzia-

łania w kierunku ochrony klimatu, takie jak zmniejszenie w procesach produkcyjnych emisji dwutlenku węgla, a także standard certyfikacji RSPO opracowany w celu zapewnienia bezpieczeństwa i identyfikowalności łańcuchów dostaw produktów z palmy olejowej, co przyczyni się do ochrony lasów tropikalnych oraz żyjących w nich gatunków roślin i zwierząt. Branża kosmetyczna ma już znaczne osiągnięcia w przyczynianiu się do ochrony środowiska, a proces włączania się firm do praktykowania zrównoważonego rozwoju cały czas postępuje.

Długoterminowy rozwój firmy jest w dużej mierze uzależniony od dobrej praktyki zrównoważonego rozwoju. Jest wiele działań na rzecz środowiska, które mogą podjąć przedsiębiorstwa w celu wdrożenia bardziej zrównoważonej produkcji i konsumpcji produktów kosmetycznych. Dotyczy to całego procesu wytwarzania i użytkowania kosmetyku, zaczynając od sposobu pozyskania surowców, poprzez proces produkcji masy kosmetycznej, opakowania po użyciu. Kosmetyk otrzymany w sposób zrównoważony spełnia swoją funkcję przy zminimalizowanym oddziaływaniu na wszystkie trzy filary zrównoważonego rozwoju.

Jak zoptymalizować proces produkcji kosmetyku?

Cele każdej firmy powinny uwzględniać zmniejszenie zużycia wody i energii, ilości wytwarzanych odpadów, ogólną redukcję śladu węglowego i pozyskiwanie większej

ilości materiałów pochodzących ze zrównoważonych źródeł. Jednym ze sposobów zmniejszenia zużycia energii jest obniżenie temperatury podczas produkcji przez wprowadzenie procesu emulsyfikacji na zimno. Dostawcy surowców proponują różnego typu emulgatory nie wymagające podgrzewania, idealne do stworzenia lekkich emulsji nawilżających. Rozwiązań oszczędzających energię można szukać również

w optymalizacji procedur czyszczenia w celu obniżenia temperatury wody, a także w sposobach izolacji budynków i rur z ciepłą wodą, aby zminimalizować zużycie energii na ogrzewanie. Rozważyć można zastąpienie starego sprzętu nowymi, energooszczędnymi urządzeniami elektrycznymi oraz pozyskiwanie energii z alternatywnych źródeł, np. gorących ścieków, czy powietrza. Kolejną strategią zrównoważonego rozwoju jest koncepcja waterless beauty, czyli kosmetyków nie zawierających w swoim składzie wody. Woda jest najbardziej wykorzystywanym składnikiem w przemyśle, przez co istnieją obawy, że zapotrzebowanie na ten surowiec może przewyższać podaż. Duże koncerny kosmetyczne, jak L'Oréal czy Unilever zobowiązały się do zmniejszenia zużycia wody w procesie wytwarzania produktów o połowę do 2020 roku. W związku z tym, w najbliższym czasie można spodziewać się wprowadzenia na rynek kosmetyków bezwodnych lub bardziej „suchych”, proszkowych, gdzie zużycie wody jest niewielkie. Konsumentom również zaczynają przywiązywać dużą uwagę do produktów pozwalających ograniczać

zużycie wody. Na etapie produkcji kosmetyków dobrym sposobem może okazać się ponowna walidacja procesów mycia i czyszczenia, uwzględniająca mniejsze zużycie wody.

Optymalizacja procesu recepturowania

Proces tworzenia receptury kosmetyku daje technologom bardzo duże możliwości wpływania na zrównoważony rozwój. Już na etapie wyboru surowców można skupić się na ich sposobie otrzymywania, źródłach pochodzenia, stopniu biodegradowalności oraz toksyczności dla organizmów wodnych. Istnieją emulgatory w 100% biodegradowalne. Natomiast odpady powstające podczas procesu produkcji emulgatorów są poddawane metanizacji, na drodze której powstają biogaz, wykorzystywany do wytwarzania energii, a także bioferment, używany jako nawóz. Jest to dobry przykład optymalnego wykorzystania zarówno procesu produkcji, jak i odpadów poprodukcyjnych dla dobra środowiska. Ocena profilu środowiskowego stosowanych składników oraz analiza całego cyklu życia surowców to krok milowy w kierunku zrównoważonego rozwoju. Warto również zwrócić uwagę na substancje lotne i ich potencjał do generowania ozonu przygruntowego (troposferycznego). Syntetyczne składniki warto zastąpić składnikami mineralnymi, czyli surowcami powstającymi w wyniku procesów geologicznych, z wyłączeniem pochodnych paliw kopalnych. Do najważniejszych należą: glinki, glinokrzemiany, nieorganiczne pigmenty, mika, krzemionka, naturalne sole. Najlepiej, gdyby surowce były otrzymywane biotechnologicznie i przetwarzane w procesach fizycznych, jeśli jednak nie jest to możliwe to można wybrać składniki przetworzone w procesach chemicznych, jednak zgodnych z zasadami Zielonej Chemii (Green Chemistry Programme).

Opakowania

Kolejnym krokiem w kierunku zrównoważonego rozwoju jest strategia zero waste, czyli zmniejszanie ilości odpadów. Wg agencji Mintel, jest to jeden z ważniejszych trendów, który wpłynie na globalne marki kosmetyczne w najbliższych latach. Branża kosmetyczna dąży obecnie do zmniejszenia wpływu zanieczyszczeń tworzywami sztucznymi, wprowadzając nowe, przemysłowe strategie pakowania oraz eliminując mikrogranulki plastikowe z receptur kosme-

tycznych. Pionierem w produkcji kosmetyków „zero waste” jest firma Lush Cosmetics, która wprowadziła na rynek europejski serię kosmetyków „Naked” w postaci stałej, nie wymagających opakowań. Jest to seria wegańska, w skład której wchodzi szampony, stałe odżywki, mydła, peelingi, kostki do masażu oraz olejki do kąpieli. Wszystkie te produkty dostępne są również w wersji z opakowaniem, jednak wolnym od plastiku. Opakowania pochodzą z recyklingu lub są wielokrotnego użytku. Na początku roku marka Lush otworzyła kolejny, trzeci już sklep z kosmetykami bez opakowań z plastiku, a pierwszy w Wielkiej Brytanii. Jest to duży krok w kierunku rosnącej świadomości konsumenckiej w kwestiach związanych z ochroną środowiska i filozofią Zero Waste. Aby zmniejszyć zanieczyszczenia wód tworzywami pojawia się również trend opracowywania opakowań z tworzyw odzyskanych z oceanów. Powyższe działania są odpowiedzią na zaproponowaną w styczniu 2018 roku przez Komisję Europejską tzw. strategię plastikową, która zobowiązuje państwa członkowskie do zmian w cyklu życia opakowań. Strategia zakłada, że do 2030 roku wszystkie opakowania wprowadzone do obrotu na obszarze UE będą nadawać się do recyklingu, a 60% z nich do przetworzenia lub powtórnego użycia.

Oznakowanie produktu stworzonego wg zasad zrównoważonego rozwoju

Dla potwierdzenia jakości produktów bardziej przyjaznych środowisku powstały jednostki certyfikujące. Certyfikaty dotyczą zarówno składu kosmetyku, jak i opakowania, mając na uwadze pochodzenie oraz sposób otrzymywania surowców, zasadę sprawiedliwego handlu oraz możliwości ponownego wykorzystania tworzyw opakowaniowych.

Logo Fairtrade na produkcie jest potwierdzeniem, że osoby zaangażowane w jego produkcję, w tym dostawcy surowców, otrzymały sprawiedliwe wynagrodzenie, dzięki któremu mogą budować lepszą przyszłość dla siebie i swoich społeczności.

Vegan to logo Towarzystwa Wegańskiego potwierdzające brak składników pochodzenia zwierzęcego oraz nietestowanie na zwierzętach.

Ecocert to jedna z najbardziej rozpoznawalnych organizacji, która od 2017 roku certyfikuje produkty naturalne i organiczne wg ujednoliconych standardów COSMOS. Logo Ecocert przyznawane jest w zależności od procentowej zawartości składników organicznych w recepturze. Potwierdza, że receptura kosmetyku zawiera optymalną ilość składników pochodzenia naturalnego (minimum 95%) i minimalną składników syntetycznych (2%). Promuje używanie składników organicznych z monitorowanych plantacji.

Logo FSC potwierdza, że włókno stosowane do produkcji papieru wykorzystywanego do opakowań kartonowych pochodzi z kontrolowanych źródeł, m.in. zrównoważonych zasobów leśnych.

Podsumowanie

Zakres odpowiedzialności przemysłu kosmetycznego to nie tylko praca nad udoskonaleniem własnych praktyk zrównoważonego rozwoju, ale także informowanie konsumentów o zrównoważonym rozwoju i zrównoważonym używaniu produktów kosmetycznych. W ostatnim czasie rośnie świadomość konsumentów – z wyborem kosmetyku coraz częściej wiąże się troska o środowisko, zwierzęta oraz często również o uboższą ludność poprzez praktykowanie sprawiedliwego handlu.

Monika Krzyżostan
Laboratorium Kosmetyczne Dr Irena Eris
Sp. z o.o.